

Notatka z trzeciego spotkania konsultacyjnego dot. Muzeum – Miejsca Pamięci KL Plaszow w Krakowie – spotkanie dot. zieleni na terenie przyszłego muzeum – 21 października 2019 r.

21.10.2019 r. w godz. 17.30 do 20.00 (spotkanie zostało przedłużone) w Muzeum Podgórze w Krakowie odbyło się trzecie spotkanie konsultacyjne w ramach prowadzonych konsultacji społecznych wokół zagadnień związanych z powstającym Muzeum – Miejscem Pamięci KL Plaszow. Spotkanie dotyczyło tematu zieleni na terenie przyszłego Muzeum.

W spotkaniu uczestniczyli licznie przybyli mieszkańcy i lokalni aktywiści, przedstawiciele organizacji ekologicznych, osoby zainteresowane bezpośrednio i pośrednio tematem konsultacji, przedstawiciele Urzędu Miasta Krakowa oraz miejskich jednostek organizacyjnych:

- Muzeum Krakowa – Zastępca Dyrektora Jacek Salwiński wraz z innymi przedstawicielami Muzeum;
- Zarządu Inwestycji Miejskich – Elwira Korszla;
- Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków – Natalia Pocheć;
- Zarządu Zieleni Miejskiej - Zastępca Dyrektora Łukasz Pawlik;
- Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia - Miejskie Centrum Dialogu - Marta Bzura.

Spotkanie konsultacyjne zostało przeprowadzone przez moderator zewnętrzną Aleksandrę Wagner.

Zaplanowane wiodące tematy spotkania:

1. Prezentacja możliwości zaprojektowania i wykorzystania zieleni wokół Memoriału, poza obszarem objętym opieką konserwatora , wraz z częścią warsztatową, podczas której mieszkańcy mogli składać własne postulaty dotyczące zagospodarowania terenu pod względem zieleni.
2. Formy oznakowania symbolicznego granic upamiętnienia – był to temat sygnalizowany podczas poprzednich spotkań.

Spotkanie zostało otwarte przez moderatorkę, która poinformowała zebranych mieszkańców o celu i planowanym przebiegu spotkania, przypominając reguły konsultacji

społecznych i prosząc o ich ponowną akceptację lub uwagi na temat przedstawionych kwestii. Wobec braku uwag, oddano głos organizatorom spotkania.

Pracownik Miejskiego Centrum Dialogu streścił przebieg dotychczasowych działań w ramach konsultacji społecznych odnośnie mającego powstać muzeum. Udostępnione zostały wydruki notatek z poprzednich spotkań, a mieszkańcy zostali zachęcani do przedstawiania swoich opinii poprzez formularze konsultacyjne, które można składać m.in. osobiście w UMK przy ul. Dekerta 24 lub w Miejskim Centrum Dialogu przy ul. Brackiej 10 oraz drogą internetową.

Mieszkańcy zostali poinformowani o możliwości udziału w interdyscyplinarnym dyżurze eksperckim dotyczącym bieżącego spotkania, który zaplanowany został na 29 października 2019, w godzinach od 16.00 do 18.00 w Miejskim Centrum Dialogu przy ul. Brackiej 10.

Kolejnym punktem spotkania było przedstawienie prezentacji dotyczącej zieleni na terenie przyszłego muzeum przez Dyrektora Łukasza Pawlika (ZZM). Prezentacja dostępna jest na stronie dialoguj.pl (https://dialogspoleczny.krakow.pl/wp-content/uploads/2019/10/2019-10-21-ZZM_internet.pdf).

W trakcie prezentacji padło pytanie od mieszkanki odnośnie zachowania autentyczności miejsca. Odpowiedzi udzielił z-ca dyrektora ZZM, tłumacząc, że teren po obozie Plaszow zostanie zachowany w obecnym stanie, ze wszystkimi nawarstwieniami, jakie na przestrzeni lat wystąpiły w tym miejscu. Mieszkańcy zostali poinformowani po raz kolejny, że wstęp na teren wpisany do rejestru zabytków będzie nieodpłatny, jednakże trzeba będzie przestrzegać zasad które będą na tym terenie obowiązywały.

Konsultowany zakres spotkania dotyczy terenu zielonego na działce wokół Memoriału, który nie jest wpisany do rejestru zabytków województwa małopolskiego. Obszar ten wynosi ok. 3 hektary na których ma powstać Memoriał oraz Park Miejski – na powierzchni ok. 1,5 ha.

Podczas prezentacji zostały przedstawione zdjęcia obecnego stanu omawianej działki wraz z omówieniem, na którym miałyby powstać Parki Miejski wraz z Memoriałem. Przedstawione zostały także przykłady zagospodarowania parków w Krakowie, będące przykładem zagospodarowania terenów zielonych, które mogą być inspiracją podczas planowania Parku Miejskiego. Propozycje form wygrodzenia terenu

zaprezentowane przez zastępcę dyrektora ZZM spotkały się z dezaprobatą mieszkańców.

Następnie spotkanie przeszło w część warsztatową, podczas której prowadząca poprosiła zebranych by na karteczkach wypisali swoje postulaty, potrzeby i pragnienia odnośnie zagospodarowania zieleni w tym miejscu. Zgromadzone propozycje zostały podzielone na kilka grup w zależności od proponowanych rozwiązań. **(Załącznik nr 1).**

Krótki opis załącznika nr 1 :

I grupa- stworzona przez największą liczbę wyrażonych opinii(liczba karteczek) wyrażała pragnienie braku jakiegokolwiek ingerencji w istniejącą zielen. Postulowano stworzenie rezerwatu, zachowania terenu zielonego w jego obecnej formie oraz kategorycznie sprzeciwiano się jakiegokolwiek wycince drzew.

II grupa- reprezentowała głosy dopuszczające niewielką ingerencję - uporządkowanie zieleni, zorganizowanie jej pod kątem funkcji rekreacyjnych (alejki spacerowe, ławeczki, park itp.)

III grupa obejmowała głosy wyrażające chęć i potrzebę stworzenia miejsca pamięci za pomocą pomników, tablic informacyjnych, wydzielonych miejsc pamięci i edukacji.

Drużga część warsztatu polegała na zebraniu opinii , co zebrany przeszkadza obecnie w terenie zielonym , odpowiadając na pytanie: Czego nie lubię w tym miejscu? - na skutek pojawiających się głosów protestu(zbyt dużo czasu na to przeznaczono, pytanie jest tendencyjne), moderatorka zaproponowała zebrany zostawienie karteczkę z odpowiedzią na to pytanie, po spotkaniu i bezzwłoczne przejście do dyskusji. Propozycja została przyjęta, w trakcie trwania dyskusji pojedyncze część uczestników postąpiła zgodnie z sugestią prowadzącej.

W części warsztatowej został zaprezentowany również krótki film przygotowany przez mieszkańców. Film dotyczy terenu przy ul. Kamieńskiego na którym mógłby powstać Park Miejski wraz z Memoriałem. Film jest dostępny na:

<https://www.youtube.com/watch?v=he3Qw0lvKAQ&feature=youtu.be&fbclid=IwAR0WpJyh nYos1bpgwgXdl9yRRnU6NsZD7Gd0oIIowxt8pe7SQrtNSfl6u6Y>

Mieszkańcy zostali poinformowani przez Zastępcę Dyrektora ZZM, że teren pod Park Miejski przy Memoriale nie musi zostać zagospodarowany i nawet w momencie powstania budynku

może zachować swój nieuporządkowany charakter - jednakże konsultacje są okazją, by poznać opinię mieszkańców co do kierunku w jakim stopniu i jak ten teren można przekształcić.

Propozycje, pytania, wnioski i uwagi mieszkańców:

1. Wniosek o ponowne rozpatrzenie możliwości realizacji propozycji pana Mariusza Waszkiewicza zakładającego niewielki budynek na działce 117/3 obsługującego cały ruch turystyczny od strony ul. Kamieńskiego.
2. Sporządzenia inwentaryzacji przyrodniczej na terenie inwestycji. Na pytanie odpowiedział zastępca Dyrektora ZZM: Wykonano inwentaryzację zieleni dla terenu inwestycji. Inwentaryzacja przyrodnicza zostanie sporządzona przed rozpoczęciem inwestycji.
3. Wskazano na konieczność ochrony ptaków na tym obszarze wraz z inwentaryzacją
4. Obecność architekta krajobrazu w zespole projektowym.
Odpowiedź ZIM: Projekt jest pracą konkursową i stanowi autorskie opracowanie architekta. Spotkania konsultacyjne służą wypracowaniu wspólnej koncepcji zagospodarowania zieleni na obszarach, gdzie to jest możliwe prawnie.
5. Pomysł lokalizacji parkingu na działce 117/3 nie spotkał się z aprobatą (przy ul. Kamieńskiego)
6. Mieszkanka zwróciła uwagę na wzrastający kryzys klimatyczny i brakiem gotowości na zmiany ze strony instytucji. Gospodarka terenami zielonymi winna zajmować priorytetowe miejsce w projektowaniu tego typu inwestycji.
7. Mieszkaniec zaproponował zawężenie pasów komunikacyjnych na ulicy Kamieńskiego o 75 cm każdy. W ten sposób można by wydzielić dodatkowy pas i przeznaczyć na parking wzdłuż ulicy Kamieńskiego.
8. Z sali odezwały się głosy o ignorowaniu roli organizacji pozarządowych w procesach planowania inwestycji miejskich.
9. Padł postulat o przeniesieniu planowanego budynku Memoriału w inne miejsce np. przy ul. Swoszowickiej albo na terenie dawnego obozu KL Płaszów.

10. W trosce o stan środowiska naturalnego i ewentualne migracje zwierząt zaapelowano o nietraktowanie decyzji o pozwoleniu na budowę jako ostatecznej.
11. Z uwagi na walory fauny i flory na tym terenie zwrócono się z prośbą o sporządzenie operatu/audytu szkód dla fauny i flory miejskiej.
12. Mieszkaniec zwrócił uwagę na to, że jest potrzeba ochronny naturalnego lasu, jako naturalnej bariery służącej m.in. do wyciszenia hałasu z ciągów komunikacyjnych, dlatego należy rozważyć wycinkę pod Memoriał w kontekście ochrony przed hałasem terenu KL Plaszow.
13. Poruszono kwestie religijną- zdaniem jednego z mieszkańców zgodnie z zasadami religijnymi (Tora) nie wolno ingerować w miejsce kaźni.
Odpowiedź pracownika Muzeum Krakowa: Miejsce, w którym ma powstać Memoriał znajduje się poza obszarem obozu. Teren, który obejmują przedmiotowe konsultacje tj. teren Parku Miejskiego, również znajduje się poza obszarem historycznego KL Plaszow.
W 2018 roku wykonano odwierty i nie stwierdzono warstw wskazujących na rozsypanie prochów na tym terenie.
14. Wykorzystanie zajezdni na Woli Duchackiej jako miejsca postojowego dla autokarów. Pracownik ZIM wyjaśnił, że Zarząd Dróg Miasta Krakowa nie zgodził się na tego rodzaju propozycję.
15. Mieszkaniec zadał pytanie odnośnie kwestia wycinki drzew: czy można nasadzić nowe drzewa?
Odpowiedź pracownika Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków:
Obszar KL Plaszow wpisany jest do rejestru zabytków pod nr A-1120. Skutkuje to ograniczeniami w strukturę pozostałą po historycznym KL Plaszow i założeniami dotyczącymi zachowania autentyczności miejsca. Obowiązująca doktryna konserwatorska zakłada brak ingerencji w tkankę poobozową, zakaz wycinki drzew, budowę nowych obiektów na terenie wpisanym do rejestru zabytków. Zachowaniu autentyczności tego miejsca będzie opierało się na zachowaniu obecnych nawarstwień. uniemożliwiając zaburzenie klimatu tego miejsca. Dopuszczalne działania mogą mieć charakter punktowy i muszą być zawsze konsultowane z Biurem Miejskiego Konserwatora Zabytków. Ważnym

aspektem projektowania na tym obszarze jest sposób zapanowania nad procesami sukcesji naturalnej oraz podejmowania rozważnych decyzji dot. tego terenu.

Mieszkaniec nie zgodził się z otrzymaną odpowiedzią, gdyż według niego jest to nielogiczne - można ingerować w teren zielony wycinając drzewa, lecz nie można podejmować działań na obszarze KL Plaszow - sadząc je.

16. Mieszkaniec zadał pytanie dot. powstania Centrum Edukacyjnego i planów dotyczących budowy? Odpowiedź pracownika ZIM: Brak jest projektu dotyczącego Centrum Edukacyjnego. Nie jest też w chwili obecnej opracowywany.
17. Jeden z mieszkańców zwrócił uwagę na kwestię pogodzenia pamięci i uczczenia ofiar, jako części naszej historii a przyszłości miasta i jego mieszkańców. Podkreślił rolę terenu jako świadka męczeństwa i śmierci naszych rodaków – Polaków, w tym Polaków pochodzenia żydowskiego, Węgrów oraz innych narodowości. Wezwał do konstruktywnej dyskusji o formie upamiętnienia.
18. Mieszkaniec zwrócił uwagę na zbudowanie równowagi między tym co zabiera się mieszkańcom a tym, co przyniosła przeszłość. Rola rekreacyjna tego miejsca nie powinna być poruszana, gdyż to powinno być oczywiste, że na teren po dawnym obozie koncentracyjnym nie wychodzi się z psem na spacer.
19. Zwrócono uwagę na to, że Kraków do 2040 roku ma osiągnąć poziom lesistości 8 % (jest 4 %). Postawiono pytanie jako przy wycinakach możliwy jest do osiągnięcia wymagany poziom lesistości?
Dyrektor ZZM: Zarząd Zieleni Miejskiej zamierza posadzić 25 tysięcy drzew w ramach lasu Prawiek. Możliwe też jest posadzenie drzew na działce 1/19 w okolicy sąsiadującej z działkami znajdującymi się od ul. Lecha. Pozostała część działki nie przeznaczona pod inwestycję (Memoriał) może zachować swój zadrzewiony charakter. Ponadto sam budynek Memoriału znajduje się pod ziemią, a więc na jego stropie zaplanowano tzw. „Zielony dach”.
20. Mieszkańcy na spotkaniu podkreślają swój sprzeciw wobec wygradzenia betonowymi palikami/pylonami/słupkami.
21. Propozycje mieszkańców wygradzenia terenu zamiast betonowych pylonów/słupków/palików:

- a) teren oznaczony drzewami,
- b) ustawienie kamieni – naturalna granica – co 5 do 10 m,
- c) bez siatki,
- d) elementy drewniane w miejscach załamania granic terenu, ale bez wbijania, słupków co 60 cm, co pozwala uczytelnić przebieg granicy,
- e) zmiany w sposobie podkaszania trawy, jako rozróżnienie terenu Muzeum,
- f) niskie słupki drewniane plus tabliczki informujące (wewnątrz lasu),
- g) subtelne zaznaczenie granic za pomocą kamieni (jasnych).

Wśród diskutowanych kwestii pojawił się także temat organizacji konsultacji. Zebrani argumentowali, że ważne jest by konsultacje prowadzone były przed momentem podjęcia wiążących decyzji, że tylko wtedy mają sens. Konsultowanie szczegółów operacyjnych przy jednoczesnym braku wpływu na zasadnicze kwestie jest frustrujące dla uczestników.

Zwrócono uwagę także na potrzebę zorganizowania forum z wszystkimi ekspertami. Mieszkańcy mają poczucie braku pełnej informacji.

Poruszono również kwestie, które były już dyskutowane na poprzednich spotkaniach np. dot. układu komunikacyjnego.

Moderator prowadząca spotkanie w podsumowaniu wskazała na fakt, iż spotkanie trwało nieco dłużej niż planowano wynikało to z dużej potrzeby poruszania dodatkowych kwestii, które były poruszane i wyjaśniane na poprzednich spotkaniach.

Na koniec Moderatorka podziękowała wszystkim za zaangażowanie we wspólną sprawę i za próby wzajemnego zrozumienia. Podkreśliła, że konsultacje nie kończą się podjęciem wiążącej decyzji przez mieszkańców, a dostarczeniem ważnych informacji, argumentów i pomysłów, które władze są zobowiązane wziąć pod uwagę a mieszkańcy mogą i powinni liczyć na odniesienie się do tych uwag w końcowym raporcie.

Dodatkowe informacje:

1. Zgodnie z informacją Zarządu Inwestycji Miejskich projekt budowlany w wersji papierowej dostępny jest do wglądu od poniedziałku do piątku w godz. 7.30 - 15.30 w siedzibie jednostki przy ul. Reymonta 20 w Krakowie. W wersji elektronicznej projekt jest do pobrania na stronie www.dialoguj.pl

2. Czwarte spotkanie konsultacyjne odbędzie się 18 listopada 2019 r. w Muzeum Podgórze, ul. Powstańców Wielkopolskich 1 / ul. Limanowskiego 51, Kraków w godz. od 17.30 do 19.30.